

บันทึก

เรื่อง เงินค่าชดเชยการใช้หรือยืมเครื่องบินของกองทัพอากาศ (เงินค่าชดเชย
ซึ่งกองทัพอากาศจะได้รับในการให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจใช้หรือยืม
เครื่องบินลำเลียง เป็นเงินในลักษณะตามความในมาตรา ๒๔ วรรคสี่ (๑)
แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.๒๕๐๒ หรือไม่)

สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ได้มีหนังสือที่ นร ๐๒๐๓/๗๓๗๗ ลงวันที่ ๒๙
พฤษภาคม ๒๕๒๘ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาความว่า เดิมคณะรัฐมนตรีได้มีมติอนุมัติ
ในหลักการให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเช่าเครื่องบินลำเลียงของกองทัพอากาศ และให้
กองทัพอากาศนำรายได้ค่าเช่าเครื่องบินลำเลียงดังกล่าว มาใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงเครื่องบินของ
กองทัพอากาศได้ ต่อมากระทรวงการคลังได้มีหนังสือที่ กค ๐๕๐๒/๘๐๓ ลงวันที่ ๙ มกราคม
๒๕๒๘ ขอบทวนมติคณะรัฐมนตรีในเรื่องนี้โดยอ้างว่า กรณีของกองทัพอากาศไม่มีบทบัญญัติ
ของกฎหมายใดโดยเฉพาะกำหนดให้เก็บเงินรายได้ค่าเช่าเครื่องบินลำเลียงไว้ใช้จ่ายได้ และเมื่อ
พิจารณาจากข้อยกเว้นตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณแล้ว ก็ไม่เข้าข่ายเป็นเงินบูรณะ
ทรัพย์สินฉะนั้น กองทัพอากาศจึงน่าจะต้องนำเงินค่าเช่าเครื่องบินลำเลียงดังกล่าวส่งเป็นรายได้
แผ่นดิน

กระทรวงกลาโหมจึงได้มีหนังสือที่ กท ๐๖๐๖.๓/๖๔๘ ลงวันที่ ๑๔ เมษายน
๒๕๒๘ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ขอบทวนมติคณะรัฐมนตรี โดยเสนอขออนุมัติใน
หลักการว่า

๑. ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเช่าเครื่องบินลำเลียงของกองทัพอากาศได้และ
ให้กองทัพอากาศนำรายได้ค่าเช่าเครื่องบินลำเลียงดังกล่าวส่งเป็นรายได้แผ่นดินตามมาตรา ๒๔^๑

^๑มาตรา ๒๔ บรรดาเงินที่ส่วนราชการได้รับเป็นกรณีสิทธิไม่ว่าจะได้รับตามกฎหมายหรือ
ระเบียบข้อบังคับ หรือได้รับชำระตามอำนาจหน้าที่หรือสัญญาหรือได้รับจากการให้ใช้ทรัพย์สิน หรือเก็บดอกผล
จากทรัพย์สินของราชการ ให้ส่วนราชการที่ได้รับเงินนั้น นำส่งคลังตามระเบียบหรือข้อบังคับที่รัฐมนตรีกำหนด
เว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดเป็นอย่างอื่น

ส่วนราชการใดได้รับเงินที่มีผู้มอบให้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ส่วนราชการนั้นใช้จ่ายใน
กิจการของส่วนราชการนั้นก็ดี หรือได้รับเงินที่เกิดจากทรัพย์สินซึ่งมีผู้มอบให้เพื่อหาดอกผลใช้จ่ายในกิจการของ
ส่วนราชการนั้นก็ดี ให้ส่วนราชการนั้นจ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพันภายในวงเงินที่ได้รับนั้นได้ และไม่ต้องนำส่งคลัง

ในกรณีส่วนราชการได้รับเงินตามโครงการช่วยเหลือหรือร่วมมือกับรัฐบาลต่างประเทศ
องค์การสหประชาชาติ ทบวงการชำนัญพิเศษแห่งสหประชาชาติองค์การระหว่างประเทศอื่นใดหรือบุคคลใดไม่
ว่าจะเป็นเงินให้กู้หรือให้เปล่า รวมทั้งเงินที่ส่วนราชการได้รับสืบเนื่องจากโครงการช่วยเหลือหรือร่วมมือเช่นว่า
นั้น รัฐมนตรีจะกำหนดเป็นอย่างอื่นโดยไม่ต้องนำส่งคลังก็ได้

รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ส่วนราชการที่ได้รับเงินในกรณีต่อไปนี้ นำเงินนั้นไปใช้จ่ายโดยไม่ต้อง

วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.๒๕๐๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๑๗

๒. ให้กองทัพอากาศมีอำนาจอนุมัติให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจใช้หรือยืมเครื่องบินลำเลียงของกองทัพอากาศได้เมื่อกองทัพอากาศพิจารณาเห็นสมควรสนับสนุนเพื่อประโยชน์ของทางราชการ และในการนี้หากมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อันจำเป็นเกิดขึ้น เช่น ค่าบำรุงรักษาค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และอื่น ๆ ถ้ามี ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจผู้ขอใช้หรือยืมเป็นผู้รับภาระโดยจ่ายเงินค่าชดเชยให้แก่กองทัพอากาศด้วย

เงินค่าชดเชยตามข้อ ๒ นี้กระทรวงกลาโหมเห็นว่า เป็นเงินซึ่งกองทัพอากาศได้รับในลักษณะที่เป็นค่าชดเชยความเสียหายและสิ้นเปลืองแห่งทรัพย์สินและจำเป็นต้องจ่ายเพื่อบูรณะทรัพย์สิน หรือจัดให้ได้ทรัพย์สินคืนมา ซึ่งเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังที่จะอนุมัติให้กองทัพอากาศเก็บไว้ใช้จ่ายได้ ตามมาตรา ๒๔ วรรคสี่ (๑) แห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

คณะรัฐมนตรีได้ประชุมปรึกษาเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๒๔ แล้ว ลงมติอนุมัติในหลักการตามที่กระทรวงกลาโหมเสนอในข้อ ๑ ส่วนหลักการในข้อ ๒ นั้นให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตีความว่า เงินค่าชดเชยดังกล่าวเป็นเงินในลักษณะตามความในมาตรา ๒๔ วรรคสี่ (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.๒๕๐๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๑๗ ซึ่งเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังที่จะอนุญาตให้กองทัพอากาศเก็บไว้ใช้จ่ายได้โดยไม่ต้องนำส่งคลังหรือไม่ ถ้าผลการพิจารณาตีความในหลักการข้อ ๒ นี้ ปรากฏว่าเงินค่าชดเชยดังกล่าวไม่เข้าลักษณะเป็นเงินตามความในมาตราดังกล่าวก็ให้สำนักงานงบประมาณพิจารณาจัดสรรงบประมาณให้กองทัพอากาศ ในส่วนที่ได้ใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงเครื่องบินลำเลียงต่อไป สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีจึงแจ้งมายังสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเพื่อดำเนินการตามที่คณะรัฐมนตรีได้มีมติดังกล่าวข้างต้นต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) ได้พิจารณาปัญหาค่าชดเชยการใช้หรือยืมเครื่องบินลำเลียงของกองทัพอากาศซึ่งคณะรัฐมนตรีมีมติให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาให้ความเห็น พร้อมทั้งบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง และได้เชิญผู้แทนกระทรวงกลาโหม (สำนักงานปลัดกระทรวงกลาโหม กรมพระธรรมนูญ และ

นำส่งคลังก็ได้ คือ

(๑) เงินที่ได้รับในลักษณะค่าชดเชยความเสียหายหรือสิ้นเปลืองแห่งทรัพย์สินและจำเป็นต้องจ่ายเพื่อบูรณะทรัพย์สิน หรือจัดให้ได้ทรัพย์สินคืนมา

(๒) เงินรายรับของส่วนราชการที่เป็นสถานพยาบาล สถานศึกษาหรือสถานอื่นใดที่อำนวยความสะดวกอันเป็นสาธารณประโยชน์ หรือประชาสงเคราะห์

(๓) เงินที่ได้รับในลักษณะผลพลอยได้จากการปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่
การจ่ายเงินตาม (๒) และ (๓) ต้องเป็นไปตามระเบียบที่ได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีและผู้อำนวยการ

กองทัพอากาศ) และกระทรวงการคลัง (กรมบัญชีกลาง) เข้าร่วมประชุมเพื่อชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว ได้ความว่า กรณีนี้เรื่องเดิมมีว่า บริษัทการบินไทย จำกัด และบริษัทเดินอากาศไทย จำกัด มีความจำเป็นต้องเช่าเครื่องบินลำเลียงของกองทัพอากาศเพื่อปฏิบัติการกิจของบริษัท โดยจะให้ค่าตอบแทนแก่ทางราชการในรูปค่าเช่า กองทัพอากาศเห็นว่าอัตราอนุมัติชั่วโมงบินของเครื่องบินลำเลียงมี ๖๐๐ ชั่วโมง/เครื่อง/ปี แต่ในการเดินทางขนส่งของกองทัพอากาศแต่ละเที่ยว ใช้ชั่วโมงบินเพียง ๓๐ ชั่วโมงบิน ดังนั้น ใน ๑ ปี กองทัพอากาศจึงยังมีชั่วโมงบินเหลืออยู่อีกประมาณ ๔๘๐ ชั่วโมงบิน ซึ่งจะต้องใช้ในการฝึกนักบิน หากใช้ชั่วโมงบินที่ฝึกนักบินให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเข้าก็จะมียอดมาชดเชยค่าใช้จ่ายในการฝึกนักบิน และยังสามารถนำมาใช้เป็นค่าซ่อมบำรุงเครื่องบิน อันประกอบด้วยค่าวัสดุที่จะต้องซื้ออะไหล่มาซ่อม เปลี่ยน ทดแทน และค่าใช้สอยในการจ้างเหมาอุปกรณ์เครื่องบินบางรายการ กองทัพอากาศจึงขอให้กระทรวงกลาโหมขออนุมัติหลักการต่อคณะรัฐมนตรี ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเช่าเครื่องบินลำเลียงของกองทัพอากาศได้ และขอนำรายได้ค่าเช่ามาใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงเครื่องบินของกองทัพอากาศต่อไป คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๒๗ อนุมัติในหลักการดังกล่าว ต่อมา กองทัพอากาศจึงได้ขอทำความตกลงกับกระทรวงการคลังส่งฝากเงินค่าเช่าเครื่องบินเป็นเงินรายรับเพื่อบูรณะทรัพย์สินก่อน เพื่อจะนำมาใช้จ่ายในการซ่อมเครื่องบินลำเลียงต่อไป กระทรวงการคลังพิจารณาแล้วเห็นว่า เงินค่าเช่าเครื่องบินดังกล่าวไม่เข้าข่ายเงินบูรณะทรัพย์สินตามมาตรา ๒๔ วรรคสี่ (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.๒๕๐๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๑๗ จึงเป็นเงินรายได้ที่ต้องนำส่งคลัง และได้มีหนังสือไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีขอทบทวนมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวอีกครั้งหนึ่ง กระทรวงกลาโหมจึงได้มีหนังสือชี้แจงไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีว่าการที่กระทรวงกลาโหมขออนุมัตินำรายได้ค่าเช่าเครื่องบินลำเลียงมาใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงเครื่องบินของกองทัพอากาศนั้น เนื่องจากในการให้บริการแก่ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเช่าเครื่องบิน มีค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงสูงมาก และกองทัพอากาศก็ได้ตั้งงบประมาณเพื่อการดังกล่าวไว้ แต่กระทรวงกลาโหมก็เห็นด้วยกับกระทรวงการคลังว่า รายได้ที่ได้รับจากส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเป็นค่าเช่าเครื่องบินลำเลียงนั้นจะต้องนำส่งเป็นรายได้แผ่นดิน ตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินการในเรื่องนี้เป็นไปอย่างถูกต้อง กระทรวงกลาโหมจึงขอให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีนำเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา ทบทวนมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวโดยเสนอขออนุมัติในหลักการดังนี้

๑. ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจเช่าเครื่องบินลำเลียงของกองทัพอากาศได้ และให้กองทัพอากาศนำรายได้ค่าเช่าเครื่องบินลำเลียงดังกล่าวส่งเป็นรายได้แผ่นดินตามมาตรา ๒๔ วรรคหนึ่ง แห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณ

๒. ให้กองทัพอากาศมีอำนาจอนุมัติให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจใช้หรือยืมเครื่องบินลำเลียงของกองทัพอากาศได้ เมื่อกองทัพอากาศพิจารณาเห็นสมควรสนับสนุนเพื่อประโยชน์ของทางราชการ และในการนี้หากมีค่าใช้จ่ายต่าง ๆ อันจำเป็นเกิดขึ้น เช่น ค่าบำรุงรักษาค่าน้ำมันเชื้อเพลิง และอื่น ๆ ถ้ามี ให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจผู้ขอใช้หรือยืมเป็นผู้รับภาระ

โดยจ่ายเงินค่าชดเชยให้แก่กองทัพอากาศด้วย

คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๒๑ พฤษภาคม ๒๕๒๔ อนุมัติในหลักการตามที่กระทรวงกลาโหมเสนอในข้อ ๑ แต่สำหรับเงินค่าชดเชยซึ่งกองทัพอากาศจะได้รับในการให้ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจใช้หรือยืมเครื่องบินลำเลียงและประสงคจะเก็บไว้ใช้จ่ายเองนั้นยังเป็นปัญหาอยู่ว่าจะเป็นเงินในลักษณะตามความในมาตรา ๒๔ วรรคสี่ (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.๒๕๐๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๑๗ ซึ่งเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังที่จะอนุญาตให้กองทัพอากาศนำเงินนั้นไปใช้จ่ายโดยไม่ต้องนำส่งคลังหรือไม่ จึงให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้พิจารณาให้ความเห็น

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) พิจารณาแล้วเห็นว่า ปัญหาที่จะต้องพิจารณาคือมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าวมีว่า เงินค่าชดเชยซึ่งกองทัพอากาศจะได้รับในการให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใช้หรือยืมเครื่องบินลำเลียงและประสงคจะเก็บไว้ใช้จ่ายเองตามที่กระทรวงกลาโหมได้เสนอขออนุมัติในหลักการต่อคณะรัฐมนตรีนั้น เป็นเงินซึ่งกองทัพอากาศได้รับในลักษณะที่เป็นค่าชดใช้ความเสียหายหรือสิ้นเปลืองแห่งทรัพย์สิน และจำเป็นต้องจ่ายเพื่อบูรณะทรัพย์สินหรือจัดให้ได้ทรัพย์สินคืนมา ซึ่งเป็นอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังที่จะอนุมัติให้กองทัพอากาศเก็บไว้ใช้จ่ายได้ตามมาตรา ๒๔ วรรคสี่ (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.๒๕๐๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๑๗ หรือไม่ มาตรา ๒๔ วรรคสี่ (๑) แห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณดังกล่าวนี้บัญญัติว่า “รัฐมนตรีจะอนุญาตให้ส่วนราชการที่ได้รับเงินในกรณีต่อไปนี้ นำเงินนั้นไปใช้จ่ายโดยไม่ต้องนำส่งคลังก็ได้ คือ

(๑) เงินที่ได้รับในลักษณะค่าชดใช้ความเสียหายหรือสิ้นเปลืองแห่งทรัพย์สิน และจำเป็นต้องจ่ายเพื่อบูรณะทรัพย์สินหรือจัดให้ได้ทรัพย์สินคืนมา”

บทบัญญัติแห่งกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณดังกล่าวนี้ เป็นข้อความที่มีความหมายกว้าง ไม่มีข้อความใดจำกัดว่าจะต้องมีความเสียหายหรือสิ้นเปลืองแห่งทรัพย์สินเกิดขึ้นก่อนแล้วจึงเรียกเก็บตามสัดส่วนแห่งความเสียหายหรือสิ้นเปลืองแห่งทรัพย์สินนั้นแต่ประการเดียว เงินที่ได้รับตามข้อตกลงที่ได้ทำไว้ล่วงหน้า เพื่อเป็นค่าชดใช้ความเสียหายหรือสิ้นเปลืองที่จะเกิดขึ้นจากการใช้ทรัพย์สิน ก็อาจจะเป็นเงินที่ได้รับในลักษณะเป็นเงินบูรณะทรัพย์สินตามมาตรา ๒๔ วรรคสี่ (๑) ได้ สำหรับเงินค่าชดเชยที่กองทัพอากาศจะได้รับจากส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจผู้ขอใช้หรือยืมเครื่องบินลำเลียงของกองทัพอากาศนั้น ปรากฏตามหนังสือของกระทรวงกลาโหมที่ กท ๐๖๐๖.๓/๖๔๔ ลงวันที่ ๑๔ เมษายน ๒๕๒๔ ประกอบกับคำชี้แจงของผู้แทนกองทัพอากาศว่า วัสดุอุปกรณ์ของเครื่องบินลำเลียงนั้นมีอายุการใช้งาน เมื่อถึงกำหนดเวลาจะต้องมีการซ่อมแซมหรือเปลี่ยนใหม่ ดังนั้น ในการที่กองทัพอากาศจะให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจนำเครื่องบินลำเลียงของกองทัพอากาศไปใช้งาน จึงต้องมีค่าใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงรวมทั้งค่าน้ำมันเชื้อเพลิงและค่าน้ำมันหล่อลื่น ซึ่งค่าใช้จ่ายอันเกิดจากการใช้หรือยืมเครื่องบินของกองทัพอากาศนี้ กองทัพอากาศได้วาง “เกณฑ์ความสิ้นเปลืองอากาศยานแบบต่าง

ๆ ของกองทัพอากาศสำหรับปีงบประมาณ ๒๕๒๘”โดยคิดเป็นอัตราชั่วโมงบินไว้เป็นมาตรฐาน และได้รับอนุมัติจากผู้บัญชาการทหารอากาศให้ใช้บังคับได้แล้ว ในการที่กองทัพอากาศจะให้ส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจใช้หรือยืมเครื่องบินลำเลียง กองทัพอากาศก็จะใช้หลักเกณฑ์ดังกล่าว เป็นเกณฑ์คำนวณในการเรียกเก็บเงินค่าชดเชยจากส่วนราชการหรือรัฐวิสาหกิจที่ขอใช้หรือยืมเครื่องบินลำเลียงของกองทัพอากาศ เพื่อนำเงินที่ได้รับไปใช้จ่ายในการซ่อมบำรุงและจัดซื้อน้ำมันเชื้อเพลิง น้ำมันหล่อลื่นและอะไหล่ เพื่อมาทดแทนส่วนที่ได้ใช้ไปแล้วต่อไป คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๑) จึงเห็นว่า เงินค่าชดเชยที่กองทัพอากาศจะได้รับในลักษณะนี้ เป็นเงินที่ได้รับในลักษณะค่าชดใช้ความเสียหายหรือสิ้นเปลืองแห่งทรัพย์สินและเป็นเงินที่จำเป็นต้องจ่ายเพื่อบูรณะทรัพย์สินหรือจัดให้ได้ทรัพย์สินคืนมาตามมาตรา ๒๔ วรรคสี่ (๑) แห่งพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ พ.ศ.๒๕๐๒ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติวิธีการงบประมาณ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ.๒๕๑๓ ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังมีอำนาจอนุญาตให้กองทัพอากาศนำเงินนั้นไปใช้จ่ายได้โดยไม่ต้องนำส่งคลัง

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบุรณ์

(นายอมร จันทสมบุรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๒๘